

KLASSELEDELSE I GYMNASIET

Eksempler på praksis

Udøvelsen af klasseledelse kan tage sig forskelligt ud i klasserummet til daglig. Brug beskrivelserne af de konkrete undervisningssituationer som afsæt for at drøfte jeres egen praksis i teamet.

Sådan gør I

- 1 Sæt jer i en gruppe eller et team, som til daglig underviser samme klasse, hold eller fag.
- 2 Læs et eller flere af praksiseksemplerne. Vælg det eller de eksempler, der gør jer nysgerrige.
- 3 Diskuter eksemplerne og jeres egen udøvelse af klasseledelse med afsæt i arbejdsopgøvelserne.

Arbejdsopgøvelser

- 1 Hvad gjorde indtryk på jer i eksemplerne?
- 2 Var der noget, der fungerede godt?
Og var der noget, der ikke fungerede? Uddyb.
- 3 Hvilke konkrete tiltag har fungeret godt for jer, når I har været i lignende situationer?
- 4 Har denne øvelse sat refleksioner i gang i forhold til jeres egen praksis?

Eksempel 1

Eksemplet viser projektarbejde i en klasse, der har svært ved at holde fagligt fokus.

Der er 25 elever i det store lokale. Syv piger, resten er drenge. Eleverne er netop gået i gang med et projektarbejde og skal arbejde selvstændigt i grupper. Rummet er fyldt af snak og uro, mens eleverne finder sammen med deres projektgrupper. En af drengene siger højt: ”Jeg er simpelthen for træt til det her.”

Læreren, Andreas, går over til en gruppe for at høre, hvor de er i processen. De fortæller kort, at de er gået i stå. De har ikke kunnet få kontakt til den person, de skal interviewe til deres projekt, så nu venter de på, at han ringer tilbage. Andreas forsøger at få dem til at udtænke en plan B, så de kan komme videre i processen.

En gruppe går ud af klassen og tager deres bærbare med. Andreas rejser sig og går efter dem ud af lokalet. Da han har forladt lokalet, stiger støjniveauet. Mange begynder at snakke højere, og enkelte råber til hinanden tværs gennem klassen. En dreng svinger en nøglesnor rundt og dasker en af de andre drenge i hovedet med den. En anden elev spørger forskellige af de andre i klassen, om de skal med til gallafest.

Andreas kommer tilbage ind i klassen. Lydniveauet daler, og der begynder at blive en mere arbejdsom stemning i lokalet. Der bliver nu arbejdet på projekter i alle grupperne, men sideløbende bliver der også spillet spil og chattet.

Eksempel 2

Eksemplet viser en klasse, hvor størstedelen af eleverne ikke deltager aktivt, og hvor eleverne finder sikkerhed i rigtige svar og noter fra tavlen.

Lektionen er i gang. Signe, læreren, står foran tavlen og gennemgår dagens tema og skriver samtidig noter på det store whiteboard, der fylder væggen forrest i lokalet. Klassens 27 elever sidder i en hestesko med fem elever forrest i midten.

”Jeg kan ikke læse, hvad du skriver,” siger Oscar, en af de elever, der sidder længst væk fra whiteboardet. Signe gentager, hvad hun har skrevet, og giver sig til at viske øverste del af boardet rent. ”Vent lige,” siger en elev højt, men kigger så over på sidemandens noter for at skrive af derfra i stedet.

Signe stiller et spørgsmål til klassen baseret på elevernes forberedelse derhjemme. Karoline, der sidder ved et af de forreste borde, markerer og svarer. ”Ja, lige præcis. Det er helt rigtigt,” siger Signe. Flere elever rundt omkring i klassen skriver noter. Der er stille i klassen. Læreren stiller endnu et spørgsmål. ”Er der ikke nogen, der har et bud? Emily?” En pige på venstre fløj har markeret. Hun svarer lidt tøvende.

”Vi er nødt til at komme mere i dybden med teksten”, siger Signe. ”Det er grundlæggende stof, så det er vigtigt, at alle har forstået det. Ved I hvad? Jeg tror, vi går i gang med arbejdsspørgsmål. Så kan vi samle op bagefter.”

Eleverne sætter sig sammen i grupper af tre til seks elever. Nogle går ud af klassen, og andre bliver inde. Signe går rundt til de grupper, der er blevet inde i klassen. Karolines gruppe er allerede fordybet i diskussionen. Emilys gruppe har svært ved at komme i gang. ”Det giver jo nada mening,” siger Oscar, der også sidder i gruppen. Signe kommer over til dem for at hjælpe dem i gang.

Efter gruppearbejdet samles klassen. De gennemgår nu arbejdsspørgsmålene i fællesskab. De fem elever ved de forreste borde i hesteskoen er mest aktive. Eleverne bagerst i klassen deltager slet ikke, men de forstyrrer heller ikke. En del er på sociale medier.

Eksempel 3

Eksemplet viser, hvordan en lærer skaber engagement blandt eleverne ved at inddrage elevernes egne erfaringer.

Orla, psykologilærer, fortæller, at de skal i gang med et forløb, der handler om hjernen. Han fortæller, at forløbet handler om, hvordan hjernen fungerer, og hvad der sker i hjernen, når man lærer noget nyt.

”For at håndtere noget nyt i vores hjerne organiserer vi efter det kendte. Derfor er vores tanker ofte struktureret omkring de samme mønstre,” siger han.

Eleverne bliver introduceret til en øvelse, hvor de skal skrive ned, hvornår de sidst har været helt opslugt af at lære noget nyt.

”Skal det være i skolen?” spørger Jasmine.

”Godt, du spørger,” siger Orla, ”for det er nemlig vigtigt lige at få med. I den her øvelse er der ikke nogen rigtig og forkert måde at lære på. Vi skal udforske, hvordan vi lærer, og hvad der sker med os, når vi er i en læreproces.”

Orla beskriver opgaven. De skal beskrive detaljeret, hvad der skete, sidst de lærte noget spændende nyt. ”Både den konkrete situation, og hvad I lærte. Men også hvad der skete med jer. Hvordan havde I det i kroppen? Og hvordan var jeres humør? Prøv at få alt med.”

Eleverne går i gang. De har ti minutter. Orla beder en af eleverne om at sætte en alarm til på telefonen,

der ringer, når de ti minutter er gået. Mange er koncentreret om opgaven, men nogle stykker har svært ved at komme i gang. Orla går rundt og taler lavmælt med de elever, der sidder med en tom skærm eller en tom blok.

De samler op på øvelsen to og to og derefter på klassen. Der er mange, der gerne vil fortælle om det, de har skrevet. Orla forsøger løbende at drage paralleller mellem elevernes pointer, mens han skriver dem op på en planche. Nogle elever fortæller om ting, de har lært i gymnasiet, og andre om noget, de har lært gennem YouTube, computerspil eller til sport.

Orla viser begejstring over elevernes fortællinger og refleksioner. ”Det er fedt, det her. Spændende. Prøv lige at sige lidt mere om det dér.” Han går dynamisk rundt i klassen, og hans begejstring ser ud til at smitte af på klassen. Alle eleverne er opmærksomme og vil gerne deltage i diskussionen.

”Vi skal have noget hjerneforskning på! Vi er da nødt til at finde ud af, hvad der sker inde i hjernen på os, når vi lærer noget. Har vi ikke et par frivillige, der vil nørde teori til næste gang?” Fem elever markerer. Han uddeler nogle tekster om flowteori og kognitionspsykologi. Eleverne får til opgave at fremlægge pointer for resten af klassen.

Du står med en del af en samlet videnspakke

Disse eksempler på praksis indgår i en videnspakke, der indeholder en række forskellige produkter, der på hver sin måde præsenterer og lægger op til videre arbejde med vidensnotatets pointer om klasseledelse i gymnasiet.

PowerPoint-præsentation
Præsenterer de vigtigste pointer fra vidensnotatet og lægger op til, at I kan videreformidle dem til relevante modtagere.

Vidensnotat
Baserer sig på en systematisk vidensopsamling om klasseledelse i gymnasiet.

Udviklingsredskab
Udspringer af pointer fra vidensnotatet og lægger op til, at I igangsætter en systematisk refleksions- og udviklingsproces i jeres team.

Eksempler på praksis
Konkrete eksempler på klasseledelse, som I kan bruge til at drøfte jeres egen praksis.

Du kan finde udgivelser og produkter om klasseledelse i gymnasiet på www.eva.dk/viden-om og www.emu.dk.